

**Wnioski z nadzoru pedagogicznego sprawowanego
Przez Podlaskiego Kuratora Oświaty
w roku szkolnym 2018/2019**

Ewaluacje

W roku szkolnym 2018/2019 przeprowadzono **40** zewnętrznych ewaluacji problemowych.

Wskazane przez Ministra Edukacji Narodowej			
24 ewaluacje			
Lp.	typ szkoły/rodzaj placówki	Liczba ewaluacji	Ewaluacja w zakresie wymagań:
1.	szkoły podstawowe	3	<ul style="list-style-type: none"> – Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej. – Uczniowie są aktywni. – Szkoła lub placówka współpracuje ze środowiskiem lokalnym na rzecz wzajemnego rozwoju.
	branżowe szkoły I stopnia	3	
	placówki kształcenia ustawicznego	2	
	placówki kształcenia praktycznego	2	
2.	poradnie psychologiczno-pedagogiczne	2	<ul style="list-style-type: none"> – Placówka zaspokaja potrzeby osób, instytucji i organizacji korzystających z oferty placówki. – Placówka współpracuje ze środowiskiem lokalnym na rzecz wzajemnego rozwoju.
3.	placówki zapewniające opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania	4	<ul style="list-style-type: none"> – Placówka wspomaga rozwój wychowanków, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji. – Placówka współpracuje ze środowiskiem lokalnym na rzecz wzajemnego rozwoju.
4.	szkoły specjalne przysposabiające do pracy	3	<ul style="list-style-type: none"> – Wychowankowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej. – Wychowankowie są aktywni. – Placówka współpracuje ze środowiskiem lokalnym na rzecz wzajemnego rozwoju.
	młodzieżowe ośrodki socjoterapii	1	
	specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze	2	
	ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze	2	
Wskazane przez Podlaskiego Kuratora Oświaty			
16 ewaluacji			
Lp.	typ szkoły/rodzaj placówki	Liczba ewaluacji	Ewaluacja w zakresie wymagań:
1.	licea ogólnokształcące	3	– Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne.
	technika	3	

	szkoły policealne	3	– Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się.
2.	szkoły podstawowe	7	– Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji. – Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne.

I. Szkoły podstawowe

Mocne strony:

1. Działania podejmowane w szkołach w ramach realizacji podstawy programowej, uwzględniające wcześniejsze osiągnięcia uczniów i wyniki bieżącego monitorowania ich postępów, przynoszą pozytywne efekty kształcenia (wyniki egzaminów zewnętrznych, sukcesy uczniów w konkursach i zawodach sportowych).
2. Wykorzystywanie przez nauczycieli wniosków z analizy osiągnięć uczniów, monitorowanie postępów każdego dziecka oraz rozpoznawanie możliwości psychofizycznych i potrzeb rozwojowych, z uwzględnieniem sytuacji społecznej, pomaga w odpowiednim planowaniu procesu edukacyjnego i wychowawczego.
3. Działania dyrektora i nauczycieli sprzyjają społecznej aktywności uczniów. Młodzież angażuje się w różnego rodzaju przedsięwzięcia charytatywne i patriotyczne, dzięki temu może rozwijać swoje kompetencje społeczne (wolontariat, koło Caritas, drużyna ZHP) oraz w zakresie samorządności i przedsiębiorczości (sklepik szkolny).
4. Współpraca szkół z podmiotami zewnętrznymi działającymi w środowisku lokalnym sprzyja rozwojowi uczniów i kształtowaniu postaw prospołecznych.
5. W wielu szkołach realizowane są skuteczne działania związane z indywidualizacją procesu edukacyjnego, co ułatwia pokonywanie trudności i daje możliwość osiągnięcia sukcesów każdemu uczniowi na miarę własnych możliwości.
6. Nauczyciele podczas zajęć tworzą atmosferę sprzyjającą uczeniu się, dzięki czemu uczniowie i rodzice w większości są przekonani, że mogą liczyć na ich pomoc i wsparcie w pokonywaniu różnych trudności w uczeniu się.
7. Efektywności kształcenia sprzyja realizacja podstawy programowej z uwzględnieniem warunków i sposobów jej realizacji.
8. Wyposażenie sal lekcyjnych w niezbędne środki dydaktyczne, zaangażowanie nauczycieli oraz mała liczebność klas sprzyja indywidualizacji procesu edukacyjnego.
9. Realizowane w szkole działania wychowawcze i profilaktyczne (m.in. we współpracy z rodzicami i podmiotami zewnętrznymi), dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów i specyfiki środowiska, sprzyjają kształtowaniu pożądanych społecznie postaw i wychowaniu do wartości.
10. Budowanie przyjaznej atmosfery oraz relacji opartych na szacunku i życzliwości przez wszystkich członków społeczności szkolnej, powoduje, że uczniowie czują się w szkole bezpiecznie.
11. W odczuciu społeczności szkolnych obowiązujące w szkole zasady postępowania i wartości są przestrzegane.

12. Wzmacnianiu pożądaných zachowań uczniów oraz eliminowanie ewentualnych zagrożeń sprzyja zaangażowanie wszystkich podmiotów szkolnych oraz systemowość prowadzonych działań wychowawczych i profilaktycznych.

Słabe strony:

1. Organizacja procesów edukacyjnych nie zawsze umożliwia uczniom kreatywne rozwiązywanie problemów i pracę w tempie dostosowanym do ich indywidualnych potrzeb.
2. Uczniowie uczestniczą w zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych, realizują działania na rzecz środowiska lokalnego, jednak raczej rzadko są ich inicjatorami.
3. Czasami rodzice i uczniowie nisko oceniają przydatność i atrakcyjność zajęć pozalekcyjnych.
4. Realizowane przez szkoły działania w zakresie indywidualizacji procesu edukacyjnego, pomocy psychologiczno-pedagogicznej i materialnej nie w pełni spełniają potrzeby i oczekiwania uczniów i ich rodziców.
5. Brak sali gimnastycznej utrudnia realizację podstawy programowej wychowania fizycznego.
6. Dość często rodzice i uczniowie deklarują swój niewielki wpływ na ustalanie zasad zachowania i tworzenie programu wychowawczo – profilaktycznego.
7. Znacząca grupa rodziców ocenia, że rozmowy o potrzebach i możliwościach ich dzieci nie odbywają się wystarczająco często, co może zaburzać efektywność diagnozy potrzeb i możliwości każdego ucznia.
8. Niepełna wiedza wśród nauczycieli na temat potencjalnych możliwości i potrzeb każdego ucznia nie sprzyja wzmacnianiu procesu kształcenia oraz wyrównywaniu szans edukacyjnych.
9. W części szkół występują niewłaściwe zachowania uczniów (stosowanie przezwisk, obrażanie, wyśmiewanie, nieprzyjemne komentarze, umyślne uderzenia, cyberprzemoc), co powoduje, że poczucie bezpieczeństwa nie jest powszechne.
10. Nie zawsze we właściwy sposób dokonuje się oceny skuteczności działań wychowawczo-profilaktycznych podejmowanych w szkołach.

II. Licea ogólnokształcące, technika, branżowe szkoły I stopnia

Mocne strony:

1. Procesy edukacyjne zorganizowane są w sposób, który w zdecydowanej większości motywuje uczniów do uczenia się.
2. Licea ogólnokształcące skutecznie przygotowują uczniów do egzaminu maturalnego, na co wskazuje wysoka, często 100%, zdawalność.
3. Licealiści mają możliwość udziału w konkursach, olimpiadach i zawodach sportowych na różnych szczeblach, co pozwala na wzbogacanie wiedzy i odnoszenie wiele sukcesów.
4. Nauczyciele techników, w ramach realizacji podstawy programowej uwzględniają rozpoznane możliwości i predyspozycje uczniów, dzięki czemu absolwenci są dobrze przygotowani do podjęcia pracy zawodowej i funkcjonowania na rynku pracy.
5. Młodzież docenia otwartość nauczycieli, ocenianie zgodnie z zasadami i stosowanie nowoczesnych środków dydaktycznych.

- Większość nauczycieli aktywnie włącza się w pracę różnych zespołów, podejmując szereg działań, co korzystnie wpływa na efektywność procesów edukacyjnych i pozwala na skuteczne rozwiązywanie napotykaných trudności.
- Szkoły współpracują z organizacjami i instytucjami działającymi w środowisku, a podejmowane wspólnie działania przynoszą korzyści, m.in. w zakresie przygotowania uczniów do podjęcia pracy zawodowej.
- Działania wychowawczo-profilaktyczne realizowane w szkołach wynikają ze zdiagnozowanych potrzeb uczniów oraz specyfiki środowiska lokalnego i są ukierunkowane na skuteczne rozwiązywanie występujących problemów w zakresie bezpieczeństwa, profilaktyki uzależnień, budowania relacji międzyludzkich.
- Szkoły podejmują działania w zakresie eliminowania zagrożeń i kształtowania społecznie pożądanych postaw, m.in. otwartości i współdziałania, dzięki czemu uczniowie współpracują ze sobą rozwiązując problemy oraz angażują się w różnego rodzaju przedsięwzięcia na rzecz potrzebujących i własnego rozwoju.
- W wyniku działań prowadzonych przez szkoły, uczący się mają poczucie bezpieczeństwa i wzajemnej życzliwości. Swoje relacje z nauczycielami większość uczniów ocenia jako dobre, szczególnym zaufaniem obdarowując wychowawców i kolegów.
- Analizowanie i ocena skuteczności oraz modyfikowanie działań wychowawczych i profilaktycznych przekłada się na ich dostosowanie do potrzeb uczniów.

Słabe strony:

- W trakcie procesów edukacyjnych uczniowie częściej są aktywnymi odbiorcami propozycji nauczycieli, a rzadziej inicjatorami własnych pomysłów.
- W niektórych szkołach uczniowie mają niewielki wpływ na przebieg zajęć i nie zawsze widzą użyteczność przekazywanej wiedzy, co ogranicza branie odpowiedzialności za proces uczenia się.
- Brak jakościowej oceny realizacji i przebiegu procesów edukacyjnych przez nauczycieli powoduje, że nie zawsze ich organizacja sprzyja uczniom i ich rozwojowi.
- Stosowane metody nauczania, formułowanie oczekiwań oraz przekazywanie informacji zwrotnej nie zawsze zachęca uczniów do nauki.
- Młodzież nie zawsze jest zadowolona z tempa pracy i zakresu prowadzenia rozmów dotyczących, tego co jest dla nich trudne, a co zrozumiałe.
- Część uczniów twierdzi, że nie stworzono im możliwości wyrażania własnych opinii i sądów oraz nie mają realnego wpływu na ustalanie norm i zasad obowiązujących w szkole, w tym tworzenia katalogu właściwych zachowań.
- Zdarzają się przypadki stosowania wśród młodzieży przemocy fizycznej i psychicznej, co powoduje, że nie wszyscy uczniowie mają poczucie bezpieczeństwa i adekwatnego wsparcia w tym zakresie.

III. Szkoły policealne, placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego

Mocne strony:

- Mając na uwadze cele kształcenia zawodowego, nauczyciele planują procesy edukacyjne, zgodnie ze zdiagnozowanymi możliwościami i oczekiwaniami słuchaczy,

co przekłada się na wysoki poziom zdawalności egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe.

2. Współpraca z licznymi instytucjami i zakładami pracy, działającymi w środowisku lokalnym, przynosi wzajemne korzyści, w szczególności pozwala uczącym się na zastosowanie nabytej wiedzy w rzeczywistych warunkach pracy.
3. Szkoły i placówki zapewniają słuchaczom wysokie poczucie bezpieczeństwa, a podejmowane działania i wzajemne relacje są oparte na szacunku i współpracy.
4. Kształcenie zawodowe prowadzone w systemie dualnym wpływa pozytywnie na realizację podstawy programowej i przyczynia się do wzrostu umiejętności i kompetencji słuchaczy.
5. Nowoczesna baza szkół poprawia warunki pracy i nauki oraz sprzyja efektywnej realizacji podstawy programowej w nauczanych zawodach.

Słabe strony:

1. Monitorowanie i prowadzenie analiz osiągnięć uczących się, w niektórych placówkach, nie ma charakteru powszechnego.
2. Słuchacze szkół dla dorosłych, w większości nie widzą potrzeby wpływania na przebieg procesów edukacyjnych. Preferują takie formy aktywności, jak notowanie i słuchanie.
3. Uczący się nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej, jednocześnie zauważa się występujące trudności dotyczące umiejętności kluczowych.

IV. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze, szkoły specjalne przysposabiające do pracy

Mocne strony:

1. Indywidualizacja działań nauczycieli i wychowawców, oparta na gruntownej znajomości zróżnicowanych potrzeb i możliwości wychowanków, sprzyja nabywaniu przez uczących się wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej.
2. Adekwatne wsparcie i terapia prowadzone w ośrodkach wpływa na wzrost poczucia własnej wartości podopiecznych, minimalizowanie niewłaściwych zachowań, poprawę funkcjonowania społecznego oraz osiąganie sukcesów na miarę ich możliwości.
3. Celowa współpraca z instytucjami i organizacjami, funkcjonującymi w środowisku lokalnym, ma pozytywny wpływ na aktywność, samodzielność i kompetencje społeczne wychowanków oraz umożliwia im rozwijanie pasji i zainteresowań.
4. Zaangażowanie wychowanków w proces kształcenia i życie placówek, m.in. poprzez pełnienie ról, przekłada się na wzrost odpowiedzialności za własny rozwój.
5. W zdecydowanej większości, rodzice pozytywnie oceniają działalność terapeutyczną ośrodków.

Słabe strony:

1. W niektórych placówkach nie wypracowano sposobu monitorowania realizacji podstawy programowej, co utrudnia formułowanie wniosków do dalszej pracy z podopiecznymi.

V. Placówki zapewniające opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania

Mocne strony:

1. Bursy i internaty zapewniają młodzieży szkolnej całodobową opiekę, odpowiednie warunki do nauki, możliwość rozwijania zainteresowań i uzdolnień oraz zapewniają adekwatne wsparcie, zgodnie z indywidualnymi potrzebami podopiecznych.
2. Placówki umożliwiają wychowankom udział w różnego rodzaju imprezach, akcjach, przedsięwzięciach o charakterze społecznym i kulturalno-rozrywkowym realizowanych przez inne podmioty lub we współpracy z nimi, dzięki czemu młodzież może aktywnie uczestniczyć w życiu społeczności lokalnej, uczy się samorządności i współpracy w zespole.
3. Rodzice, w zdecydowanej większości, doceniają działania placówek, uwzględniające indywidualne potrzeby młodzieży oraz udzielane wsparcie ich dzieciom.

Słabe strony:

1. Zainteresowanie udziałem młodzieży w proponowanych przez kadre pedagogiczną zajęciach nie ma charakteru powszechności.
2. Sporadyczne kontakty rodziców z placówką nie sprzyjają budowaniu płaszczyzny współpracy i korzystaniu ze wsparcia w oddziaływaniach wychowawczych.

VI. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne

Mocne strony:

1. Adekwatna do zgłaszanych potrzeb oraz stale wzbogacana oferta poradni zaspokaja potrzeby osób, instytucji i organizacji korzystających z ich usług.
2. Merytoryczna współpraca i życzliwa atmosfera panująca wśród pracowników poradni sprzyja stałemu dążeniu do podnoszenia poziomu swoich kompetencji zawodowych, poszukiwania nowych rozwiązań opartych na najnowszej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej, tym samym podnoszeniu jakości działań diagnostycznych, profilaktycznych i wspierających.
3. Holistyczne podejście do diagnozy i terapii dziecka wpływa na zwiększenie skuteczności udzielanego wsparcia oraz na wzrost zainteresowania klientów usługami poradni.

Uogólnione wnioski z przeprowadzonych ewaluacji:

1. Mając na uwadze realizację podstawy programowej, szkoły podejmują szereg działań (diagnozy, monitorowanie postępów uczniów, uwzględnianie warunków i sposobów realizacji podstawy programowej), co przynosi pozytywne efekty kształcenia (wyniki egzaminów zewnętrznych, sukcesy uczniów w konkursach i zawodach sportowych).
2. W większości szkół prowadzone w szkole diagnozy obejmują wszystkich uczniów i służą określeniu ich potrzeb i możliwości psychofizycznych, z uwzględnieniem sytuacji społecznej.

3. Szkoły realizują różnorodne działania wychowawcze i profilaktyczne, we współpracy z wieloma podmiotami zewnętrznymi, adekwatnie do zdiagnozowanych potrzeb uczniów i problemów wynikających ze specyfiki środowiska lokalnego.
4. Mała liczebność klas i zaangażowanie nauczycieli sprzyja indywidualizacji nauczania oraz minimalizowaniu niewłaściwych zachowań wśród dzieci i młodzieży.
5. W części szkół, uczniowie i rodzice nisko oceniają swój wpływ na ustalanie zasad zachowania obowiązujących w szkole i tworzenie programu wychowawczo-profilaktycznego.
6. W części szkół poczucie bezpieczeństwa uczących się nie jest powszechne.
7. Wsparcie i pomoc psychologiczno-pedagogiczna nie zawsze jest organizowana, zgodnie z potrzebami uczniów i oczekiwaniami rodziców.
8. Współpraca nauczycieli w zespołach nie zawsze jest efektywna.

Rekomendacje wynikające z przeprowadzonych ewaluacji:

1. Należy podjąć skuteczne działania na rzecz powszechnego poczucia bezpieczeństwa uczniów.
2. Należałoby zidentyfikować przyczyny niewielkiego wpływu rodziców i uczniów na ustalanie zasad zachowania obowiązujących w szkołach i placówkach.
3. W celu uzyskania pozytywnych efektów kształcenia i wychowania konieczna jest efektywna współpraca nauczycieli w zespołach oraz systematyczna ocena skuteczności podejmowanych działań dydaktycznych i wychowawczo-profilaktycznych.
4. Ofertę zajęć pozalekcyjnych należy dostosować pod kątem przydatności i atrakcyjności dla uczniów.
5. Istnieje potrzeba podejmowania dalszych działań mających na celu właściwą organizację pomocy psychologiczno-pedagogicznej, stosowanie indywidualizacji podczas zajęć lekcyjnych oraz zapewnienie adekwatnego wsparcia, zgodnie z potrzebami uczniów.
6. W procesie edukacji zadbać o stworzenie atmosfery sprzyjającej nauce oraz doskonalić działania motywujące młodzież do aktywnego uczenia się, m.in. poprzez prowadzenie lekcji z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i metod aktywizujących oraz przekazywanie kształtującej informacji zwrotnej o ich postępach.
7. W celu kształtowania u uczących się postawy odpowiedzialności należy zadbać o możliwość wpływu na organizację i przebieg procesów edukacyjnych.
8. W szkołach dla dorosłych dostrzega się potrzebę doskonalenia w większym zakresie umiejętności kluczowych.
9. W internatach i bursach propagować działania aktywizujące młodzież, w tym w zakresie różnorodności realizowanych w placówkach zajęć, które będą odpowiadać ich potrzebom i oczekiwaniom.
10. Kontynuować działania w zakresie modernizacji bazy technodydaktycznej w placówkach i szkołach prowadzących kształcenie zawodowe oraz promować kształcenie zawodowe w systemie dualnym.